

FRA DE PRIVATE GEMMER

**-dragtdele fra Nordsjælland
ca. 1760 - 1880**

**Udstilling
Birkerød Bibliotek store sal**

Arr.Landsforeningen Danske Folkedansere

FRA DE PRIVATE GEMMER

Udstilling af dragtdele fra Nordsjælland, tidsperioden ca. 1760 - 1880.

I en tid hvor "smide ud" mentaliteten råder, er det med stor glæde, vi har konstateret at så mange dragtdele fra tidsperioden 1760 - 1880 bevares i privat eje. Vi måtte ved registreringerne inden udstillingen erkende, at antallet af dragtdele lå langt over hvad udstillingen kunne rumme, hvorfor der er foretaget en udvælgelse af de udstillede dele.

Det er af stor betydning for det undersøgelsesarbejde, som ligger til grund for hele vores viden omkring dragterne, at det bevarede materiale er så righoldigt som muligt. Hver enkelt dragtdel er derfor en lille, men meget vigtig brik i det puslespil som skal gå op, når vi skal sammensætte dragter fra tiden.

Der skal derfor lyde en stor tak til alle som har stillet deres dragtdele til rådighed for udstillingen, uden deres velvilje havde det ikke været muligt.

Det er vort håb, at dragtdelene vil blive bevaret i mange år fremover, således at de næste generationer også kan glæde sig over dem.

Dragtudvalget

Anna-Margrethe Jonsson

SKJORTER

Skjorten er mandens inderste beklædning, den svarer til vor tids undertøj. Den er syet i hørlærred eller blårlærred og vævebredden svarer som regel til kropstykkets bredde, dette ses ved at alle sidesømme har ægkanter. Ærmer, kiler, krave, håndlinning og belægnin-ger er alle rektangulære stykker, så stoffet udnyttes bedst muligt. Dette er forståeligt nok, når man tænker på, hvilken arbejdsproces der lå forud for at have et stykke hørlærred til at sy af, idet kun 10% af den mængde hør man starter med inden forarbejdningen ender som hørlærred.

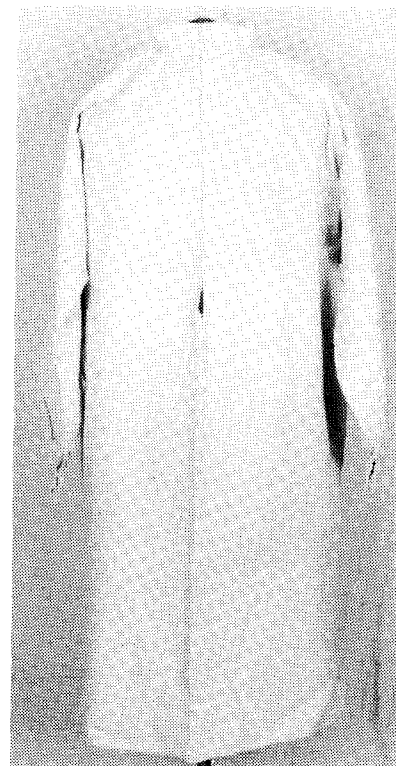
Joachim Junge beretter om den nordsjællandske bonde: "... forarbejder ikke selv sin hjemmeavlede uld eller hør, dette klares af lejet arbejdskraft eller udenfor hjemmet..."

"... han lader hellere sine materialer ligge uforarbejdede eller køber dem hos andre end selv at forarbejde den ...."

"... kører til København med sæd, hvorimod den fynske bonde kommer med lærred og dyne-vår...."

Anders Uhrskov beretter: "...skjorten var fin med musetænder på kanterne af håndlinning, og ligeledes en broderet stribe på skulderstykkerne. Sådan en skjorte var dog kun til selskabsbrug...."

Udstillingsnr.: 1.
Hjemsted: Annisse.
Tid: Ca. 1840 - 1870.
Materiale: Hørlærred.
Beskrivelse: Skjorte med ståkrave og håndlinning i noget finere lærred, begge meget smalle. Delt skulderbelægning og halskile sat oven på. Ærmer rynket på skulderen og til linning. Slids foran, ingen navnemærkning. Forstærkning i sideslidser med rektangel på vrangside.
Bemærkninger: Se foto.

Skjorte udstillingsnr. 1.

Udstillingsnr.: 2.
Hjemsted: Alsønderup.
Tid: Ca. 1800 - 1850.
Materiale: Hørlærred.
Beskrivelse: Skjorte med ståkrave, delt skulderbelægning med tilsat halskile. Ærmer lægget på skulderen og rynket til linning. Slids foran, ingen navnemærkning. Forstærkning i slideslidser med kvadrat sat på vrangside.

Udstillingsnr.: 3.
Hjemsted: Skibby.
Tid: ca. 1830 - 1840.
Materiale: Hørlærred.

Beskrivelse: Skjorte med krave til at bukke ned, gennemgående skulderbelægning med tilsat halskile. Ærmer lægget på skulderen og rynket til linning. Slids foran, navnemærkning OWS. Hvidsømsbroderi og tæt syet blonde på krave, tællesyning på skulderbelægning, halskile, håndlinning og omkring slidsen foran.
Bemærkninger: Skjorten bærer præg af at være fra overgangen mellem Nordsjælland og Hedeboegnen.

Udstillingsnr.: 4.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: ca. 1830 - 1850.
Materiale: Hørlærred.

Beskrivelse: Skjorte med gennemgående skulderbelægning og tilsat halskile. Ærmer lægget på skulder og rynket til linning. Navnemærkning med blå korsting og skrevne bogstaver.

Udstillingsnr.: 5.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: 1830 - 1870.
Materiale: Hørlærred (fint).

Beskrivelse: Skjorte med ståkrave, gennemgående skulderbelægning med påsat halskile. Ærmet har mange små læg på skulderen, som er nedsyet med 3 rækker bagsting, rynket til linning. Slidsen foran ombukket til retten, 1,5 cm. bred, og sømmed med bagsting, har 2 knapper og 2 knaphuller. Navnemærkning med røde kortsting ARS.

Udstillingsnr.: 6.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: 1830 - 1870.
Materiale: Hørlærred.
Beskrivelse: Skjorte med ståkrave og gennemgående skulderbelægning med tilsat halskile. Ærmer rynket på skulder og til linning. Slidsen foran har 7 cm. bred belægning. Navnemærkning med hvide droningesting CUP.

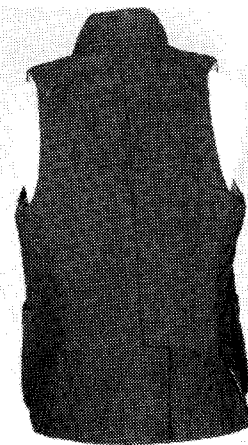
VESTE/BRYSTDUGE.

Vesten/brystdugen er det beklædningsstykke

manden bærer udenpå skjorten. Rent modemæssigt gennemgår vesten en udvikling i dragtperioden fra at være næsten knælang med lange flasker, ryg og forstykker af samme stof, kraveløs, enkelradet og med taskelommer til at være kort med ryg af andet stof, spændetamp, sjalskrave, stiklommer og polstring på brystet.

Joachim Junge beretter: "... En vest uden ærmer er en brystdug, en brystdug med ærmer og af hvergarn er en vest, og en vest lidt større og af vadmæl er en trøje, en kjortel må kunne gå over dem alle, men længere end trøjen må ingen ingen dreng komme..."

Anders Uhrskov beretter: "... Ole Larsen, født i 1835, havde til sin konformation i 1859 lange vadmelsbukser, kort trøje og vest, begge dele af hvergarn, og høj hat. Desuden at par hvide strømper og støvler på, (det almindelige var ellers sko)..."
"...en kilde, Johan Andersen, født 1860, kan huske folk med brune hvergarnstrøjer, og så var der dem som gik med sribede veste med røde, blå eller grønne glasknapper, dem rendte de fynske knappekræmmere omkring og solgte..."

Vest udstillingsnr. 10.

Udstillingsnr.: 10.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1820.
Materiale: Hvergarn, plettøj, brun bund med røde blomster.
Beskrivelse: Vesten er dobbelt radet med stiklommer, ståkrave og har ryg af samme stof som forstykker.
Bemærkninger: Se foto.

Udstillingsnr.: 11.
Hjemsted: Hyldekærgård, Ørby.
Tid: Ca. 1840.
Materiale: Forstykkerne er silke, ryggen lærred.
Beskrivelse: Farverne i halvsilken er brun bund med orangerødt og grønt mønster. Vesten er dobbeltraded, har nedfaldskrave og stiklommer. Knapperne er metal med blå sten. Håndknyttet snor langs alle kanter.

Udstillingsnr.: 12
Hjemsted: Tikøb.
Tid: ca. 1840.
Materiale: Hvergarn, plettøj, rød bund, blåviolette blomster med hvid midte.
Beskrivelse: Ryggens yderstof er nyere. Vesten har nedfaldskrave, skrå knaplukning og stiklommer. Knapper blå glas.

Udstillingsnr.: 13.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1840.
Materiale: Hvergarn, plettøj, rød bund, råhvide blomster med blå midte.
Beskrivelse: Vesten har nedfaldskrave, revers, er polstret på brystet. Den går ned i spids foran og har skrå knaplukning. Knapperne er af metal og bærer stemplet NE.

Udstillingsnr.: 14.
Hjemsted: Esrum.
Tid: Ca. 1820. Stoffet kan ses i Ingeborg Cock-Clausen's tekstilprøvesamling.

Materiale: Hvergarn. Tværstribet. Rød bund med smalle striber i blå og sort.
Beskrivelse: Vesten har fået ny ryg. Den har en lille ståkrave, lille belægning på forstykket og er polstret. Knapperne er syet i.

Udstillingsnr.: 15.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: ca. 1840.
Materiale: Hvergarn. Plettøj. Bundfarven blå-sort. Blomstermidten lyseblå.
Beskrivelse: Vesten er dobbeltraded, har sidesømme og går ned i spids foran. Den har nedfaldskrave og revers. Den har stiklommer, ryg af andet stof med spændetamp og snøring.

Udstillingsnr.: 16.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: ca. 1820.
Materiale: Hvergarn, rosenhvergarn, blå bund, rød blomst med hvid midte. Foer hørlærred.
Beskrivelse: Vest med korte flasker, dobbeltraded med ståkrave og taskelommer. Lille belægning på forstykke.

TRØJER.

Mandstrøjen blev båret udenpå skjorte og vest, men ikke at regne som overtøj. Dertil havde man kjolen (1770) og senere frakken. Generelt kan siges at man i tidligere tider gik med langt flere klæder på sig, end vi kender i dag.
Mandstøjen kunne være af samme stof som vesten. Var den det, kaldtes sættet en klædning.
Modemæssigt følger trøjen samme udvikling som vesten.

Joachim Junge beretter: "... Det må være sommer eller vinter, så kan han bære adskillige af hans stribede hvergarnstrøjer og veste, og nogle endog med ærmer i og til stads endnu en kjortel ovenpå... "

Endvidere: "... mandskjønnets favoritfarve i henseende til hans kjortel og undertrøje (eller den noget kortere underkjortel) er nu den mørkebrune ligesom hos bønderne i andre europæiske lande..."

Trøje udstillingsnr. 17.

Udstillingsnr.: 17
Hjemsted: Lyngø.
Tid: ca. 1780-1790.
Materiale: Bredstribet hvergarn i farverne rød, gul, grøn og råhvid. Uldent, lærredsvævet, rødt bånd langs halsudskæring og ærmekanter.
Beskrivelse: Trøjen er enkeltradedet, har smal halskant, taskelommer og lange flasker.
Bemærkninger: Se foto.

Udstillingsnr.: 18.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1790.
Materiale: Hvergarn, rød rudret drejls med blå trend.
Beskrivelse: Trøjen er dobbeltradedet, har smal halskant, lange flasker og taskelommer.

Udstillingsnr.: 19.
Hjemsted: Skævinge.
Tid: Ca. 1790.
Materiale: Hvergarn, rød rudret drejls med blå trend. Foer af groft lærred og multum.
Beskrivelse: Trøjen er enkeltradedet, har lille ståkrave og taskelommer. Trøjen er kortet af.

Udstillingsnr.: 20.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: ca. 1820-30.
Materiale: Hvergarn, grøn gåseøj. Foer groft lærred.
Beskrivelse: Trøje med korte flasker, ståkrave, lille belægning på forstykke. Den er dobbeltradedet med taskelommer.

SÆRKE.

Særken var kvindens inderste belægning, den svarer til vor tids undertøj. Særken er syet i hørlærred og/eller blårlærred. Den ses som overdelssærk dvs. hvor der ligger en overskæring ved taljen eller som helskåren. Ses med ståkrave eller helt uden krave, med lange, 3/4 eller korte ærmer. Kan have broderi på krave og forneden af ærmer.

Junge fortæller bl.a.: "... kvindekjønnet er meget forskellig, jo nærmere staden, desto mere buntede er dets klæder. Der bruges til lige en dragt, som både klæder fruentimmerne godt og som er gavnligt for helbredet. De kalder den klokke, og den består af et livstykke, (thi de have ikke ærmer) og et tilsynet skørt med brede folder rundt om bæltstedet. Alt er bebremmet med højrøde bånd. Da

begge klædestykkerne er her forenede, bevare de legemet fra forkølelse og er magelige ved markarbejdet...."

Anders Uhrskov beretter: "... må nævne særken, der var af hørlærred eller også af hørlærred foroven og blårlærred forneden. Det øverste kaldtes oplod, det nederste ne'erdel. Men hvor de to dele mødtes, var der en søm..."

Særk udstillingsnr. 23.

Udstillingsnr.: 21.
Hjemsted: St. Rørbæk.
Tid: ca. 1815 - 20.
Brugt af Ane Pedersdatter født 1798.
Materiale: Hørlærred i overdel, blårlærred i skørt.
Beskrivelse: Overdelssærk med 3/4 lange ærmer og ståkrave. Tællesyning og rudesyning på

krave og forneden på ærmer. Navnemærkning i blå korsting APD.

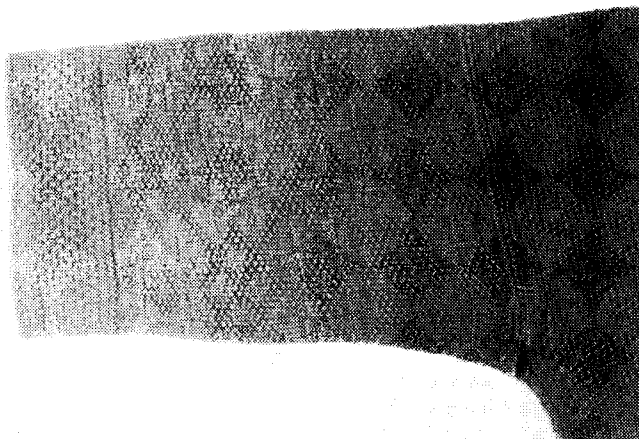
Udstillingsnr.: 22.
Hjemsted: St. Rørbæk.
Tid: ca. 1800 - 1870.
Materiale: Hørlærred i overdel, blårlærred i skørt.
Beskrivelse: Overdelssærk med 3/4 lange ærmer og ståkrave.

Udstillingsnr.: 23.
Hjemsted: Annisse.
Tid: Ca. 1820 - 1870.
Materiale: Grov hørlærred.
Beskrivelse: Overdelssærk med taljestykke på overdelens rygside. 3/4 lange ærmer og ingen krave. I halsen er sømme bukket til retten og i slidsen bukket til vrangen. Lukket foran med en knap og en trense. Navnemærkning i røde korsting BKID. Bemærkninger: Se foto.

NATTRØJER.

Nattrøjer er en kvindebeklædning og bæres, når kvinden ikke har ærmetrøje, men bul, ovenpå særken under bullen. De er strikket af hvidt uldgarn og derefter farvet. Vi kender til flest røde, men også blå og grønne er fundet og beskrevet i skifterne. De kan have kort, 3/4 eller langt ærme. De er med mønstre i ruder og stjerner, der fremkommer ved at vrangmasker stikkes på en glat bund. Langs halsudskæringen kan de være pyntet med mønstrede silkebånd.

Anders Uhrskov beretter: "...mønsterstrikket trøje i rødt eller grønt uldgarn...."

Nattrøjærme, udstillingsnr. 24.

Udstillingsnr.: 24.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: ca. 1810 - 1820.

Materiale: Rødt uldgarn.

Beskrivelse: Nattrøjen er i empiresnit med kort ærme. Den har skaktern forneden på bullen, stjerner og ruder foroven og på ærmerne. Den har perlestrikk forneden på ærmerne. Langs halskanten er trøjen kantet med silkebånd.
Bemærkninger: Se foto.

Udstillingsnr.: 25.
Hjemsted: Hyldekærgård Ørby.
Tid: Før 1800?

Materiale: Rødt uldgarn. Nattrøjen er strikket i to garnkvaliteter. Forneden en fin blank uld, foroven en noget grovere.

Beskrivelse: Nattrøjen har mønsterstrikk, ruder og stjerner. Der er et stjernemønster forneden og et andet foroven. Der er to lag silkebånd langs halsudskæringen.

Udstillingsnr.: 26.
Hjemsted: Hyldekærgård Ørby.
Tid: Ca. 1820 - 1830.

Materiale: Stærkt valket blå uldgarn.
Beskrivelse: Nattrøjen har ruder og stjerner foroven på ærmet. Borten langs siden og under ærmet er strikket med overlagte masker. Nattrøjen har et meget gammelt silkebånd langs halsudskæringen.

Udstillingsnr.: 27.
Hjemsted: Egholm, Huseby.
Tid: Ca. 1810 - 1820.

Materiale: Rødt uldgarn.

Beskrivelse: Nattrøjen er i empiresnit med kort ærme. Den har en retstrikket bort forneden på bullen, herefter et glat stykke for at slutte med ruder og stjerner foroven. Den har et silkebånd langs halsudskæringen og lukkes med et sølvspånede med mestermærke, (kan ikke læses).

Udstillingsnr.: 28.
Hjemsted: Egholm Huseby.
Tid: ca. 1810 - 1830.

Materiale: Rødt uldgarn.

Beskrivelse: Nattrøjen har retstrikket bort forneden, derefter et glat stykke og der sluttes med ruder og stjerner. Den har bort i siden, er kantet med silkebånd langs halsudskæringen. Den lukkes med et spånede i sølv.

BULLER.

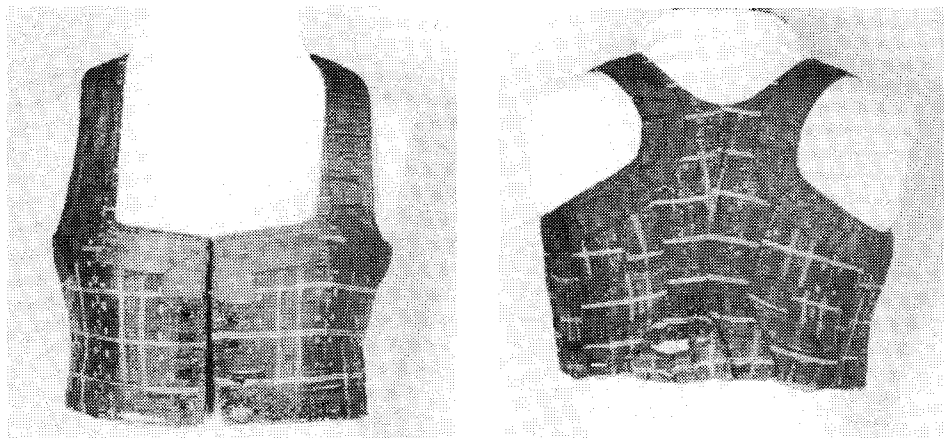
Buller er den yderste del af kvindens overkropsbeklædning.

Den er er ærmeløs beklædning, som lukkes foran. Den har i hele tidsperioden den karakteristiske firkantede halsudskæring. De ældste har lange flasker (skøder), hvor de yngre har korte flasker eller tilsat skød. Stort set alle har ensfarvede silkebånd i halsudskæring og ærmerhuller.

Anders Uhrskov beretter: "...derover en bul eller bølge af drejll eller plettehvergarn og med bærestykke over skuldrene kantet med

silke eller undertiden blot hørgarn af en anden farve. Bullen var snøret sammen foran, den kaldtes iøvrigt også for spenser...." "...En kilde, fru Jacobsen, fortæller om sin bedstemor, født i 1796, til sin konformation havde en hvid atlaskes bul med tre store blå blomster. Bedstemoderen havde også en bul, der snøredes med søvlænke. Fru Jacobsens mor, der blev konfirmeret i 1839, havde silkebul i blå og rødt changerende...."

Bul udstillingsnr. 32.

Udstillingsnr.: 29.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1780 - 1790.
Materiale: Blå florets. Trend mørkeblå, islæt lyseblå. Mønsteret er gåseøje med spredte blomster. Foer af groft lærred.
Beskrivelse: Bullen har stor firkantet halsudskæring og store ærmegab, kantet med røde ensfarvede silkebånd. Foran er bullen hægtet.

Udstillingsnr.: 30.
Hjemsted: Nordsjælland.

Tid: Ca. 1810 - 1820.

Materiale: Violet halvsilke med foer af brunt, glittet lærred.
Beskrivelse: Bullen er i empiresnit med ensfarvede, røde silkebånd langs ærmegab og halsudskæring. De prene snørehuller er sandsynligvis kommet til senere.

Udstillingsnr.: 31.
Hjemsted: Jægerspris.
Tid: Ca. 1780 - 1790.

Materiale: Blå glittet ulddamask. Stort blomstermønster.
Beskrivelse: Bullen er i Louis XVI snit med bred ryg og lange flasker.

Udstillingsnr.: 32.
Hjemsted: Egholm, Huseby.
Tid: Ca. 1810 - 1820.
Materiale: Blå silke, ternet med lille mønster.
Beskrivelse: Bullen har empirens store halsudskæring og ærmegab, men taljen er rykket lidt længere ned og den har flasker i siden. Langs halsudskæring og ærmegab er den kantet med røde silkebånd.
Bemærkninger: Se foto.

Bul udstillingsnr. 33.

Udstillingsnr.: 33.
Hjemsted: Egholm, Huseby.
Tid: Ca. 1820 - 1830.
Materiale: Hvergar. Rød gåseøje med gule og råkvide pletter. Foer af groft lærred.
Beskrivelse: Bullen har firkantet halsudskæring, små flasker og bagpå et lille wienerlægget fast skød.
Bemærkninger: Se foto.

Udstillingsnr.: 34.
Hjemsted: Kæderup.
Tid: Ca. 1820 - 1830.
Materiale: Rød, stribet hvergar. Foer af groft lærred.
Beskrivelse: Bullen har firkantet halsudskæring og små flasker. Bagpå et lille fast wienerlægget skød, der er underforet. Bullen er pyntet langs halsudskæring og ærmegab med grønne silkebånd.

Udstillingsnr.: 35.
Hjemsted: Hyldekærgård, Ørby.
Tid: Ca. 1810 - 1820.
Materiale: Hvergar, gåseøje. Rød islæt på blå trend. Foer af groft lærred.
Beskrivelse: Bullen har empiresnit. Bagpå et lille tilsat skød, der ikke er foeret. Bullen har sandsynligvis fået nye bånd. Har formentlig været til et barn.

Udstillingsnr.: 36.
Hjemsted: Hyldekærgård, Ørby.
Tid: Ca. 1820.
Materiale: Yderstof af grøn damaskvævet silke. Foer af groft lærred i to kvaliteter.
Beskrivelse: Bullen har firkantet halsudskæring og små flasker. Bagpå et wienerlægget, fast skød, der er underfoeret med rød rask. Er pyntet med røde silkebånd langs halsudskæring og ærmegab. Er hægtet foran.

Udstillingsnr.: 37.
Hjemsted: Hyldekærgård, Ørby.

Tid: Ca. 1810 - 1820.
Materiale: Hvergar, grøn gåseøje. Foer af groft lærred.
Beskrivelse: Bullens snit er tidlig empire med store ærmegab. Den har små bitte flasker og bagpå et lille fast skød. Er pyntet langs halskant og ærmegab med ensfarvede røde silkebånd. Er hægtet foran.

Udstillingnr.: 38.
Hjemsted: Egholm, Huseby.
Tid: Ca. 1820-30.
Materiale: Yderstof tværstribet hvergar. Blå bund med smalle striber i grøn og rød. Foer af groft lærred.
Beskrivelse: Bullens snit er senempire. Den har stadig den store halsudskæring og store ærmegab, men taljen er rykket længere ned. Snørehullerne er af nyere dato. Man kan se spor af, at bullen tidligere har været hægtet foran.

Udstillingsnr.: 39.
Hjemsted: Esrum.
Tid: Ca. 1780-90
Materiale: Yderstof af hvergar. Bredstribet, mørkeblå bund med striber i rød og hvid. Foer af groft lærred.
Beskrivelse: Bullen har bred ryg med søm midt bag og lange flasker. Den bærer præg af at være omsyet.

Udstillingsnr.: 40.
Hjemsted: Søsum.
Tid: Ca 1770-90.
Materiale: Yderstof af grøn damaskvævet silke. Foer af groft lærred.
Beskrivelse: Bullen har bred ryg med søm midt bag og lange flasker. Bullen har senere fået strikærmer og nye silkebånd.

Udstillingsnr.: 41.
Hjemsted: Søsum.
Tid: Ca. 1780-1800.

Materiale: Yderstof af brocheret silke. Fremtræder grå med brune og råkvide blomster. Foer af groft lærred.

Beskrivelse: Bullen har bred ryg med søm midt bag og lange flasker. Den er pyntet med silkebånd langs halsudskæring og ærmegab. Hvorvidt begge silkebåndene er oprindelige er et pørgsmål. Snøreringene foran er sandsynligvis også af nyere dato.

Udstillingsnr.: 42.
Hjemsted: Søllerød.
Tid: Ca. 1770-90.

Materiale: Yderstof af gyldengrøn, rebsvævet silke med stort rokkomønster. Foer af groft lærred.

Beskrivelse: Snittet med bred ryg med søm midt bag og lange flasker samt stoffet fortæller, at der her er tale om en meget gammel bul. Den har senere fået nyt foer og strikærmer.

SKØRTER.

Skørtet var underkroppens yderbeklædning hos kvinderne. Det (de) tjente til at varme og til at efterstræbe den silhoet moden dikterede. I borgerstanden klarede man dette med fiskebensskørter og stativer, men hos bønderne hjalp man sig med at tage flere skørter uden på hinanden.

De ældste er foldede, dvs. har "pressede læg" fra talje til ankel, de yngre er rynkede til linningen. De ses ofte med isat forbrede af andet stof f.eks. ubleget lærred.

Anders Uhrskov beretter: "...skørtet var tykt og tungt, under dette havde kvinden to ligeledes tykke og tunge underskørter, forbredden i skørtet var jævnlige erstattet med et stykke blårlærred, hvor der kunne være en lomme, kunne være i drejle eller plettehvergarn....."

"...en kilde, fru Jacobsen, fortæller at mo-

derens konfirmationstøj i 1839 bl.a. bestod af peltskørt med mørkeblå bund og lyseblå pletter....."

Skørt udstillingsnr. 45.

Udstillingsnr.: 43.
Hjemsted: Egholm, Huseby.
Tid: Ca. 1820-30.

Materiale: Hvergarn, urtepottetøj. Blå bund med mønster i rød og grøn.

Beskrivelse: Skørtet er rynket til en tilsat linning. Det har forbrede af andet stof. Forneden er skørtet gjort i stand med en skoning. Skørtet har isyet lomme i højre side.

Udstillingsnr.: 44.
Hjemsted: Kæderup.
Tid: Ca. 1820-30.
Materiale: Hvergarn. Rød gåseøje med små blå

og gule pletter.

Beskrivelse: Skørtet er rynket til linning samt har indsat forbredde af vadmél. Forneden er skørtet pyntet med silkebånd.

Udstillingsnr.: 45.

Hjemsted: Ramløse.

Tid: Ca. 1820-30.

Materiale: Rosenhvergarn. Blå trend. Rød islæt med blå blomster og rød midte.

Beskrivelse: Skørtet er rynket. Linningen tilsat. Forneden en skoning, ingen slidsnor. Bemærkninger. Se foto.

Udstillingsnr.: 46.

Hjemsted: Hyldekærgård, Ørby.

Tid: Ca. 1790-1800.

Materiale: Hvergarn. Stribet i farverne, grøn, rød og råhvid.

Beskrivelse: Skørtet er foldet og har fast linning. Det har forbredde af ternet stof. Forneden foran er indsat et andet stribet stof, der godt kunne stamme fra et skørt.

Udstillingsnr.: 47.

Hjemsted: Hyldekærgård, Ørby.

Tid: Ca. 1820-30.

Materiale: Hvergarn. Urtepottetøj, blå bund med lille mønster i to røde farver.

Beskrivelse: Skørtet er rynket, men linningen mangler. Det har slids midt for og isyet lomme i højre side. Der er spor efter skoning forneden.

Udstillingsnr.: 48.

Hjemsted: Esrum.

Tid: Ca. 1820-30.

Materiale: Hvergarn. Plettøj. Blå trend, rød islæt med blå blomster og hvid midte.

Beskrivelse: Skørtet er rynket med tilsat linning. Skørtet har fået ny forbredde, men rester af den gamle lærredsforbredde ses. Dele af den gamle skoning, som var meget bred, ses også.

Udstillingsnr.: 49.

Hjemsted: Harwatigården, Søllerød

Tid: Ca. 1820-30.

Materiale: Hvergarn. Plettøj. Blå trend, rød islæt med røde blomster og gul midte.

Beskrivelse: Skørtet er rynket, har en lille forbredde og er pyntet forneden med et ensfarvet grønt silkebånd.

KJOLER OG KVINDEOVERDELE.

Onkring 1820 kommer de hele kjoler frem som kvindebeklædningens "hotteste" tilbud og fortrænger næsten skørt og bul.

Dog tyder det på, at kjolen vinder indpas i Nordsjælland langt senere end i det øvrige Danmark.

Anders Uhrskov beretter: "... den gamle folkedragt afløstes af hel kjole, men derfor kunne den godt være hjemmelavet og var det ofte. Det kunne være en hvergarnskjole eller en ras- magerkjole, (den var nu særlig fin)...."

"...en kilde, fru Jacobsen, fortæller om sin søsters konfirmation i 1860, at hun var i himmelblå hjemmelavet hverganskjole samt brun hvergarnskjole til alters. Fru Jacobsen blev selv konfirmeret i 1868 og var i grå ulden kjole, (købekjole), til alters pinseblå (lilla) hvergarnskjole. Kjolen var med frakkeærmer, bælte om livet og med stor sløjfe, havde ingen forklæde...."

"...samme kilde beretter om moderen, der blev konfirmeret i 1839, var iført pletskørt med mørkeblå bund og lyseblå pletter, blå ulden trøje og derover silkebul med blåt og rødt changerende, silketørklæde om halsen og blåt vatret forklæde...."

Udstillingsnr.: 51

Hjemsted: Hillerød

Tid: Ca. 1870-90.

Materiale: Yderstof af ternet hvergarn i far-

verne grå, lilla og blå (meget mørk). Foeret er af fint lærred.

Beskrivelse: Overdelen har smalle, men ikke stramme ærmer med en lille flæsebesætning af stoffet forneden. Skørtet er af samme stof som overdelen og der er løst skød til på hvilken kædestingsrække fra symaskine ses.

Udstillingsnr.: 52

Hjemsted: Nordsjælland.

Tid: Ca. 1840-50.

Materiale: Yderstof af halvsilke i farverne blåviolet, pink og gyldengrøn. Foer af groft-lærred.

Beskrivelse: Trøjen er en lille barnetrøje.- Forneden på ærmet er den pyntet med små takker. Langs en del af under- og forkant er påsyet lyseblåt silkebånd.

Udstillingsnr.: 53.

Hjemsted: Nellerød.

Tid: Ca. 1830-40.

Materiale: Yderstof af ternet hvergarn. Bundfarven er grøn. Rød og gul danner terner med små blomster indeni. Foer af stribet hørlærred (bolster).

Beskrivelse: Kvindeoverdelen har Biedermeirs-nit med flynderryg, rouleauer, indsnit og kort pufærme. Ærmelinningen er pyntet med fløjl.

Udstillingsnr.: 54.

Hjemsted: Harløse.

Tid: Ca. 1860-80.

Materiale: Yderstof af ensfarvet hvergarn. Stoffet har blå trend og brun islæt. Foer af groft og fint lærred.

Beskrivelse: Kvindeoverdelen har smalt ærme, der er pyntet forneden. Den har sidesøm og indsnit foran. Bagpå er snittet flynderryg og langs ærmegab er den forsynet med rouleauer.

FORKLÆDER.

Forklædet hører med til kvindetøjet i hele perioden. De ældste er størst med stor vidde, senere bliver de smallere og i empiretiden næsten faconsyede. De yngste forklæder er små, både hvad længde og vidde angår.

De ældste forklæder spænder i materialer fra hvergarnsforklæder til trykt kattun og fine hvide mollsforklæder, der kan være rigt udsmykkede med tamburering.

Fra 1800-årene ser vi en del forklæder i halv- og helsilke.

De ældste forklæder er alle rynkede til en linning og lukkes med forklædebånd af stoffet eller kræmmerbåndler. De kan også være hægte- eller lukket med et fint sølvspænde.

Fra midten af 1800-årene ser vi af og til en posementsnor trukket igennem en løbegang.

Joachim Junge beretter: "... til bryllup et hvidt forklæde...."

Anders Uhrskov beretter: "...forklæde af drejrl, senere bruge man silke eller shirts...."

".... en kilde, fru Jacobsen, fortæller om forklæder i saxonie ved moderens konfirmation i 1839 og blåternet silke til søsterens konfirmation i 1860...."

Udstillingsnr.: 55.

Hjemsted: Nordsjælland.

Tid: Ca. 1810-20.

Materiale: Ternet hvergarn med blå trend. Islæt blå, rød og gulgrøn.

Beskrivelse: Forklædet er syet i empirefacon. Der er brugt en vævebredde, og der er ingen rynker midt for. Forklædet har indvævet bort langs siderne og forneden.

Udstillingsnr.: 56.

Hjemsted: Nordsjælland.

Tid: Ca. 1810-20.

Materiale: Ternet hvergarn med blå og gul

Beskrivelse: Forklædet er syet i vævebredde på 1 meter. Det har indvævet bort fornedet.
Bemærkninger: Se foto.

Forklæder udstillingsnr. 56.

Udstillingsnr.: 57.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Før 1800.
Materiale: Ternet hvergarn i farvene blå (meget mørk), rød og hvid.
Beskrivelse: Forklædet er syet af to vævebredder og har ingen borter.

Udstillingsnr.: 58.
Hjemsted: Hyldekærgård, Ørby.
Tid: Ca. 1840-50.
Materiale: Halvsilke med sribemønster i bordeaux farver.
Beskrivelse: Forklædet er ikke rynket til linning, men har løbegang med lærredsbåndel.

Udstillingsnr.: 59.
Hjemsted: Hyldekærgård, Ørby.
Tid: Ca. 1860.
Materiale: Sort silketaft. Stærk violet deler den sorte flade op i tern og danner lille mønster i disse.
Beskrivelse: Forklædet er ret smalt og har løbegang med båndel.

Udstillingsnr.: 60.
Hjemsted: Hyldekærgård, Ørby.
Tid: Ca. 1830-40.
Materiale: Sort halvsilke med storternet mønster i lilla og råhvid, (den råhvide stribe er brudt).
Beskrivelse: Forklædet er ret stort, har løbegang og båndel. Desuden er der lagt et læg på tværs parallelt med underkanten.

Udstillingsnr.: 61.
Hjemsted: Hyldekærgård, Ørby.
Tid: Ca. 1820-40.
Materiale: Forklædet er af hvergarn, en gåseøje i farverne blå, rød og råhvid. Forklædet fremtræder ternet.
Beskrivelse: Forklædet er ret stort. Er rynket til en linning af andet stof. Lukkes med kræmmerbåndler. Forklædet har bort fornedet.

Udstillingsnr.: 62.
Hjemsted: Hyldekærgård, Ørby.
Tid: Ca. 1820-40.
Materiale: Forklædet er af hvergarn, huldrejl i farverne råd, blå og råhvid.
Beskrivelse: Forklædet er ret stort og rynket til en linning af samme stof. Forklædet er lukket med kræmmerbåndler.

Udstillingsnr.: 63.
Hjemsted: Esrum.
Tid: Ca. 1800.
Materiale: Forklædet er af hvergarn med blå bund. Rød og hvid danner mønster, så forklædet fremtræder ternet.

Beskrivelse: Forklædet er syet af to vævebredder. Er rynket til linning af samme stof. Lukket bagpå med et sølvspænde. Forklædet har bort forneden.

Udstillingsnr.: 64.
Hjemsted: Søllerød.
Tid: Ca. 1810-20.
Materiale: Hvergarn. En ternet gåseøje i farverne rød, grøn og blå.
Beskrivelse: Forklædet er syet i empirefacon. Det er skåret til at bæres højt, lige under busten, det er glat foran. Er tilsat en linning af samme stof. Har indvævede borter forneden og langs siderne.

TØRKLÆDER.

Fra slutningen af 1700-årene bliver det moderne at have tørklæde til tøjet. I de ældste skifter finder vi kun tørklæder i lærred og kattun, og de absolut fineste har været dem vi finder i gaseagtigt stof med tamburering eller broderi. De mønstrede silketørklæder bliver først kendt fra først i 1800-årene efter Jacquard vævens opfindelse.

Anders Uhrskov beretter: "...om halsen havde kvinden silketørklæde, hvis trekantede del hang ned af ryggen, mens snipperne var stoppet ned under bullen foran...."

Udstillingsnr.: 65.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid:
Materiale: Halvsilke. Blå bund med lyserøde blomster og blade. I to diagonale hjørner ses brocherede blomster i stærk pink.
Beskrivelse: Tørklædet er firkantet med tilsatte, knyttede frynser.

Udstillingsnr.: 66.
Hjemsted: Nordsjælland.

Tid:
Materiale: Ternet silke i farverne sort, lilla, grøn og gul.
Beskrivelse: Tørklædet er trekantet med tilsatte, knyttede frynser langs de to sider.

Udstillingsnr.: 67.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid:
Materiale: Silke. Fremtræder nu brun, men har oprindeligt været sort med kors og små blade.
Beskrivelse: Tørklædet er lille. Det har frynser af stoffet langs alle fire sider. Har været brugt at lægge om en salmebog. Den findes stadig, er fra 1794 og har tilhørt Ane Pedersdatter.

Udstillingsnr.: 68.
Hjemsted: Hyldekærgård, Ørby.
Tid: Ca. 1750. Se Erna Lorentzen "Folks tøj i og omkring Århus"
Materiale: Fint gazeagtigt stof med hvidt broderi, sammentrækssyning og skyggesyning.
Beskrivelse: Tørklædet er sømmet op hele vejen rundt med en smal søm.
Bemærkninger: Se katalogets omslag.

Udstillingsnr.: 69.
Hjemsted: Hyldekærgård, Ørby.
Tid: Ca. 1850.
Materiale: Violet silke med striber langs kanten. De danner tern i hjørnerne.
Beskrivelse: Tørklædet er firkantet og sømmet hele vejen rundt med en smal søm. Har formentlig været brugt som halsklud.

Udstillingsnr.: 70.
Hjemsted: Hyldekærgård, Ørby.
Tid: Ca. 1840.
Materiale: Ternet silke i brun, blå og råhvid.
Beskrivelse: Tørklædet er firkantet og har tilsatte, knyttede frynser hele vejen rundt.

Udstillingsnr.: 71.
Hjemsted: Hyldekærgård, Ørby.
Tid: Ca. 1840-50.
Materiale: Ternet silke i farverne violet, grøn og sort.
Beskrivelse: Tørklædet er firkantet og har tilsatte, knyttede frynser hele vejen rundt.

Udstillingsnr.: 72.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1840-50.
Materiale: Lilla og sort silke med blomstermønster.
Beskrivelse: Lille tørklæde.

Udstillingsnr.: 73.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid:
Materiale: Sort kipervævet halvsilke med borter, der to og to står vinkelret på hinanden.
Beskrivelse: Tørklædet er firkantet og kan muligvis have været brugt som halsklud.

Udstillingsnr.: 74.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid:
Materiale: Sort, damaskvævet silke.
Beskrivelse: Lille tørklæde.

Udstillingsnr.: 75.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid:
Materiale: Sort, kipervævet halvsilke med blomsterborter, der to og to står vinkelret på hinanden.
Beskrivelse: Tørklædet har ved borterne en lilla side og en rød side. Det er forsynet med frynser.

Udstillingsnr.: 76.
Hjemsted: Annisse.
Tid:
Materiale: Stribet silke.
Beskrivelse: Tørklædet er trekantet.

Udstillingsnr.: 77.
Hjemsted: Søllerød.
Tid:
Materiale: Damaskvævet silke rosa, gulgrønne og brune farver.
Beskrivelse: Tørklædet er firkantet med små frynser af stoffet hele vejen rundt.

HOVEDTØJ.

Hovedtøj består af flere dele, strygebånd, lin eller korsklæde og hue med overbindebånd og hagebånd.

Joachim Junge beretter: "... til bryllup havde de håret indflettet med guld- og sølvbroderede bånd og andet flitterstads, alt i form som en krans, (er dog ikke klædelig for ansigtet).

Anders Uhrskov beretter: "... huen, her og der på vidt forskellige steder i amtet finder man kyser, som ingen nulevende, så vidt mig bekendt, har set i brug. Et sted mente man, at tipoldemoderen, født i 1760, have gået med dette hovedtøj, kysen har en svag lighed med de hætter, som gamle koner endnu går med uden over guldnakkerne, men den har altså nakke. Den er af pap med lærred indeni og kattun - blomstret sirts - klistert udenpå. I et enkelt tilfælde har jeg set en kyse, der var betrukket med fløjl.

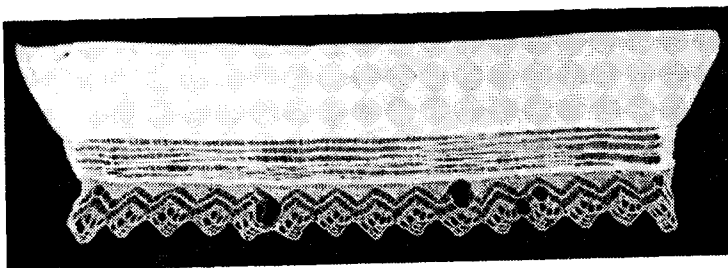
LIN.

Lin er tilbehør til hovedtøjet. Det ligger under huen og ses foran issestykket. Linet består af en kerne af lærred, gaseagtig stof eller mønstret moll. I forkanten tilsat en blonde, alt efter tiden kan det være tønderknipling, strikket blonde eller maskinfremstillet blonde.

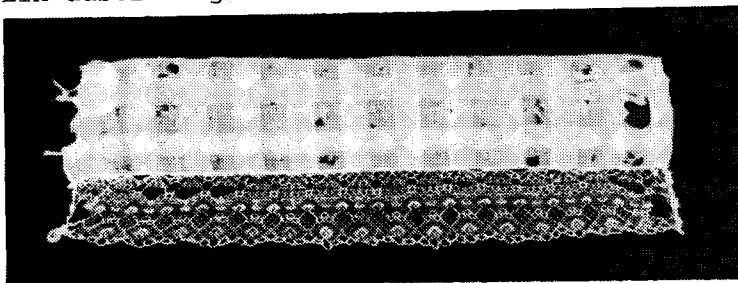
Kernen ses ofte tilsat "snipper" til at hæfte sammen i nakken, når linet tages på, det kan dog også være kernen der er forlænget.

Anders Uhrskov beretter: " ....under huen havde de et lin, der stak frem med en kant foran. Lin fik de af kniplingskræmmeren, som gik omkring med sin lille taske og solgte lin for en rigsdalers penge stykket...."

Lin udstillingsnr. 82.

Lin udstillingsnr. 83.

Udstillingsnr.: 78.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1830 - 1850.
Materiale: Gaseagtig lærred, tyll og tønderknipling.
Beskrivelse: Lærredsstrimmel på 3,5 cm., tyllsbroderi på 5 cm. og knipling på 2 cm.

Udstillingsnr.: 79.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca 1840 - 1850.
Materiale: Gaseagtig lærred og knipling.
Beskrivelse: Gaseagtigt lærredsstykke, nu af-

revet, og knipling på 3 cm. med store huller.

Udstillingsnr.: 80.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1840 - 1860.
Materiale: Lærred og knipling.
Beskrivelse: Lærredsstrimmel på 2,5 cm. og knipling på 1,5 cm. med store huller.

Udstillingsnr: 81.
Hjemsted: Hyldekærgård Ørby.
Tid: ca. 1800 - 1830.
Materiale: Jødeknipping og tønderknipling.
Beskrivelse: Jødeknipping til kerne og tønderknipling i forkanten.

Udstillingsnr: 82.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: ca. 1860 - 1870.
Materiale: Fint batist, gaseagtigt stof og strikket blonde.
Beskrivelse: Fint batist, derefter gaseagtigt stof, hvor der er trukket tråde ude så det danner en slags gitter, og i forkanten strikket blonde.
Bemærkninger: Bagkanten er nu sømmet med maskinstikning. Se foto.

Udstillingsnr: 83.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca: 1830 - 1840.
Materiale: Ternet hvid mol med indvævede blomster og tønderknipling.
Beskrivelse: Kerne af ternet moll, i forkanten tønderknipling.
Bemærkninger: Se foto.

Udstillingsnr.: 84.
Hjemsted: Ukendt.
Tid: Ca. 1830 - 1840.
Materiale: Tønderknipling.
Beskrivelse: Tønderknipling, formentlig tidligere forkanten på et lin.

Udstillingsnr.: 85.
Hjemsted: Ukendt.
Tid: Ca. 1830 - 1840.
Materiale: Tønderknipling.
Beskrivelse: Tønderknipling, formentlig tidligere forkanten på et lin.

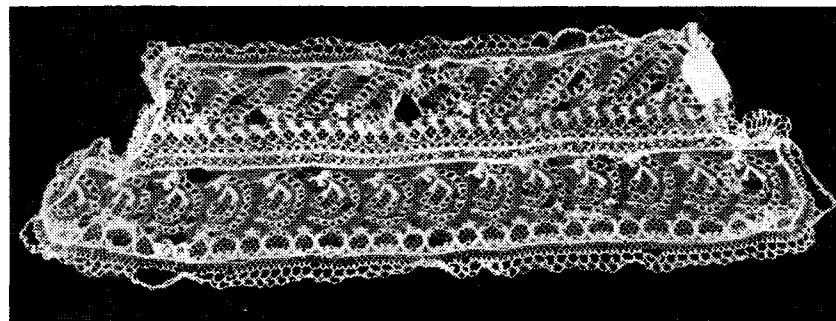
Udstillingsnr.: 86.
Hjemsted: Esrum.
Tid:
Materiale: Hvidt lærred.
Beskrivelse: Kerne i hvid ternet moll. Knipling i forkanten.

Udstillingsnr.: 87.
Hjemsted: Søllerød.
Tid: Uvist.
Materiale: Hvid ternet moll, knipling.
Beskrivelse: Kerne i hvid ternet moll, knipling i forkanten og omkring begge hjørner. Ved bagkanten "snipper".

KORSKLÆDER.

Korsklæder er tilbehør til hovedtøjet. Det lægges over huen og hæftes på denne med knappenåle eller bindes om huen med båndler alt efter typen af korsklædet. Ses i kniplingerne eller en kombination af kniplinger og tyllsbroderi/trækning.

Anders Uhrskov beretter: ".... i ældre tid brugtes korsklæde, koskle, over huen. En kilde, fru Larsens fortæller om sin bedstemor født 1809 og død i 1891) at hun brugte drejlskkørt, blå silkebul, forklæde og på hovedet hue med korsklæde. Korsklædet kunne være af kniplinger og var stivet. Det hørte vist nok til de runde huer....."

Korsklæde udstillingsnr. 89.

Udstillingsnr.: 88.
Hjemsted: Uvist.
Tid: Ca. 1830 - 1840.
Materiale: Kniplinger og tyllsbroderi.
Beskrivelse: Kerne bestående af 10,5 cm. med tyllsbroderi og 4 cm. knipling. I forkanten knipling på 1,5 cm., i bagkanten knipling på 1 cm.

Udstillingsnr.: 89.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1830 - 1850.
Materiale: Kniplinger.
Beskrivelse: Korsklæde af typen med 4 båndler. Kernen sammensat af 3 kniplinger, to brede og en smal. I kanten hele vejen rundt 2 cm. bred knipling.
Bemærkninger: Se foto.

Udstillingsnr.: 90.
Hjemsted: Ukendt.
Tid: Ca. 1820 - 1840.
Materiale: Knipling og bændel.
Beskrivelse: Korsklæde sammensat af to brede kniplinger i kernen, i kanten hele vejen rundt en smal knipling. Langs kernens bagkant påsyet bændel til at binde under huens nakke.

Udstillingsnr.: 91.
Hjemsted: Ukendt.
Tid: Ca. 1840 - 1860.
Materiale: Kniplinger.
Beskrivelse: Korsklæde sammensat af 3 knip-

linger i en lidt grov kvalitet, hvor der er mange store huller i.

HUER

I det nordsjællandske område kendes til flere hue typer. På udstillingen mangler kun den ældste type, 2-stk's huen, at være repræsenteret.

Derimod ses puldhue med foldet nakke, puldhue hvor nakken har løbegang fornedet og endelig puldhue med stiv 5-foldet nakke, sidstnævnte endda i meget stort antal.

Anders Uhrskov beretter: "... den yngste var guldhuen. Rundt omkring i Nordsjælland var der huekoner, som syede disse kostbare huer til kvinderne. I Søsum var der således en huekone, der hed Dorthe Jens Sørensen. En ung pige skulle helst have et par huer, hvoraf den ene var en meget flot syet guldnakke, den var til 10 til 15 rigsdagler. Der skulle så både silkesløjfer og et lin af de til til 1-5 rigsdaler.

En kilde, sparekassedirektør Bjellekjær, født i 1862, fortæller at han ikke kan huske, der blev syet sølvhuer, men ældre endnu end sølvhuerne var de, der er broderet med kulørt silke. Fortæller endvidere, at foruden den store hue, guld- eller sølvnakken, havde de en lille hue af almindeligt stof. Guldhuen var dyr og derfor en, der brugtes til stads...."

Molbeck fortæller i "Morskabslæsning for den danske almue" i 1839: "...I Jylland findes derimod næppe den smukke, men kostbare gammel danske hovedpynt, som bondepiger på Københavns amt og i en del af Nordsjælland bruge til stads, nemlig en sort hue af fløjls eller andet silketøj, broderet med guld i nakken, hvortil hører omtrent 8 alen røde silkebånd til en stor nedhængende nakkesløjfe og en mindre under hagen. Ikke sjældent må en pige anvende mere end et halvt års løn på et så-

dant pragtstykke, hvortil hører klædningsstykker som svarer i kostbarhed dertil...."

De kommende udstillingsnr. fra 92 til 160 er alle puldhuer med stiv 5-foldet nakke med broderi. Issestykket har indlagt en form for polstring. Huerne er inddelt i 3 grupper, hvor gruppe 1 tidsmæssigt er den ældste og gruppe 3 den yngste.

GRUPPE 1.

Hue udstillingsnr. 95   Hue udstillingsnr. 97.

Udstillingsnr.: 92
Hjemsted: Nordsjælland
Tid: ca. 1830
Materiale: Brunt fløjls, guldgallon med røde silkebånd under.
Beskrivelse: Nakken har silke/guldbroderi. Sprængning på 5 folder, stor midterblomst og enkelte blade, der ses enkelte pailletter. Resten er udfyldt med silkebroderi. Fast komponeret mønster. På issestykket er guldgallon.

Udstillingsnr.: 93.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: ca. 1830.
Materiale: Brunt fløj. l.
Beskrivelse: Nakke med silke/sølvbroderi.
Sprængning på de 3 midterste folder, stor
midterblomst, spredte blomster og blade, der
ses enkelte pailletter. Resten er udfyldt med
silkebroderi. Fast komponeret mønster.
Der er kun nakken tilbage.

Udstillingsnr.: 94.
Hjemsted: St. Rørbæk.
Tid: ca. 1830.
Materiale: Brunt fløj. l.
Beskrivelse: Nakken har silke/sølvbroderi.
Sprængning på 2 folder, stor midterblomst,
spredte blomster og blade, der ses enkelte
ranker med kantille. Resten er udfyldt med
silkebroderi. Fast komponeret mønster.

Udstillingsnr.: 95.
Hjemsted: Kæderup, Helsingør.
Tid: Ca. 1830.
Materiale: Brunt fløj. l. og sorte silkebånd.
Beskrivelse: Nakken har silke/sølvbroderi.
Sprængning på midterste fold og få blade, der
ses enkelte pailletter. Fast komponeret møn-
ster. Resten er udfyldt med silkebroderi.
På issetykke sort silkebånd.
Bemærkninger: Se foto.

Udstillingsnr.: 96.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: ca. 1830.
Materiale: Brunt fløj. l.
Beskrivelse: Nakken har silke/sølvbroderi.
Sprængning på 2 folder, stor midterblomst,
spredte små blomster og blade, der ses enkel-
te kopper, agern og kantille. Resten er ud-
fyldt med silkebroderi. Fast komponeret møn-
ster.
Der er påsat bånd i nyere tid.

Udstillingnr.: 97.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: ca. 1830 - 1840.
Materiale: Brunt fløj. l.
Beskrivelse: Nakken har silke/guldbroderi.
Sprængning på 3 midterste folder, stor mid-
terblomst samt masser af blomster og blade,
der ses enkelte kopper samt meget lidt silke-
broderi. Fast komponeret mønster.
Der er påsat røde bånd i nyere tid.
Bemærkninger: Se foto.

Udstillingsnr.: 98.
Hjemsted: Hyldekærgård Ørby.
Tid: ca. 1830 - 1840.
Materiale: Brunt fløj. l.
Beskrivelse: Nakken har silke/sølvbroderi.
Sprængning på alle folder, stor midterblomst
samt masser af blomster og blade, der ses en
del kopper, pailletter og kantille. Enkelte
små blade med silkebroderi. Mønstret fast
komponeret.
Lillabrune silkebånd på issestykke samt som
hagebånd.

Udstillingsnr.: 99.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1830 - 1840.
Materiale: Brunt fløj. l., guldgallon.
Beskrivelse: Nakken har silke/sølvbroderi. På
issestykke guldgallon.

Udstillingsnr.: 100.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: 1830 - 1840.
Materiale: Brunt fløj. l.
Beskrivelse: Nakken har silke/sølvbroderi.
Der er kun nakken tilbage.

Udstillingsnr.: 101.
Hjemsted: Hillerød.
Tid: 1830 - 1840.
Materiale: Brunt fløj. l., sorte silkebånd.
Beskrivelse: Nakken med silke/sølvbroderi.

Sprængning på 5 folder, stor midterblomst samt enkelte blomster og blade, der ses pailletter og kantille. Resten er udfyldt med silkebroderi. Fast komponeret mønster. På issestykke sorte bånd.
Nakkesløjfe påsat i nyere tid.

Udstillingsnr.: 102.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1825 - 1830.
Materiale: Brunt fløjl.
Beskrivelse: Nakken har silke/sølvbroderi. Sprængning på midterste fold samt enkelte blomster og blade, der ses enkelte pailletter. Fast komponeret mønster.
Der er kun nakkens yderstof tilbage.

Udstillingsnr: 103.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1825 - 1830.
Materiale: Brunt fløjl.
Beskrivelse: Nakken har silke/sølvbroderi. Sprængning på enkelte blade og blomster, der ses lidt pailletter. Fast komponeret mønster. På issestykket guldgallon.
Der er påsat bånd i nyere tid.

Udstillingsnr.: 104.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: ca. 1830.
Materiale: Brunt fløjl.
Beskrivelse: Nakken har silke/metalbroderi. Sprængning på 2 folder, stor midterblomst og spredte blade, resten udfyldt med silkebroderi. Fast komponeret mønster, men dog ikke så tæt som på de andre huer.
Nakken er nu påsyet en posetaske.

Udstillingsnr.: 105.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: ca. 1830.
Materiale: Brunt fløjl.
Beskrivelse: Nakken har silke/sølvbroderi. Sprængning på 3 folder, stor midterblomst og

spredte blade, resten udfyldt med silkebroderi. Fast komponeret mønster.
Nakken er nu syet fast på et stykke velour.

Udstillingsnr.: 106.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: ca. 1830 - 1840.
Materiale: Brunt fløjl.
Beskrivelse: Nakken har silke/sølvbroderi. Sprængning på 5 folder, stor midterblomst og spredte blade, der ses enkelte pailletter. Resten er udfyldt med silkebroderi. Fast komponeret mønster.
Huen er omsyet, der er påsat nyt issestykke.

Udstillingsnr.: 107.
Hjemsted: Hyldekærgård Ørby.
Tid: Ca. 1825 - 1830.
Materiale: Brunt fløjl, røde satinvævede silkebånd.
Beskrivelse: Nakken har silke/sølvbroderi. Sprængning på 3 folder, stor midterblomst og spredte små blomster. Enkelte kopper og ranke med kantillesyning. Meget silkebroderi. Fast komponeret mønster. På issestykket røde silkebånd.

Udstillingsnr.: 108.
Hjemsted: Hyldekærgård Ørby.
Tid: Ca. 1830.
Materiale: Brunt fløjl, laksefarvede satinvævede silkebånd.
Beskrivelse: Nakken har silke/sølvbroderi. Sprængning på 5 folder, stor midterblomst og mange blade. Enkelte blade med silkebroderi. Fast komponeret mønster. På issestykket laksefarvede silkebånd.

GRUPPE 2

Udstillingsnr.: 109.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: ca. 1840 - 1850.
Materiale: Sort fløjl.

Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Sprængning på 5 folder, stor midterblomst og masser af blomster og blade. Fast komponeret mønster.

Der er kun nakke tilbage.

HUER: Udstillingsnr. 111. udstillingsnr. 128

Udstillingsnr.: 110.
Hjemsted: Blovstrød.
Tid: Ca. 1850.

Materiale: Sort satinvævet silkestof, guldgallon, sorte silkebånd.

Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Sprængning på 5 folder, midterblomst samt mange små blade og blomster. Der ses en del kantille. Rest fast komponeret mønster. På issestykke guldgallon og derunder sorte silkebånd.

Udstillingsnr.: 111.
Hjemsted: Tisvilde.
Tid: Ca. 1840 - 1850.

Materiale: Brunt fløjle og sorte silkebånd.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Sprængning på 5 folder, stor midterblomst samt mas-

ser af blomster og blade, der ses pailletter og en del kantille. Fast komponeret mønster. På issestykke sorte silkebånd.
Bemærkninger: Se foto.

Udstillingsnr.: 112.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1840 - 1850.

Materiale: Kan ikke vurderes.

Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Sprængning på 5 folder, stor midterblomst og masser af blade, der ses kopper, pailletter og kantille. Fast komponeret mønster.
Nakken er nu syet til taske.

Udstillingsnr.: 113.
Hjemsted: Annisse.
Tid: ca. 1840 - 1850.

Materiale: Brunt fløjle.

Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Sprængning på 5 folder og masser af blade, der ses kopper, pailletter og kantille. Fast komponeret mønster.

Huen har fået nye bånd i vor tid.

Udstillingsnr.: 114.
Hjemsted: Melby.
Tid: Ca. 1850.

Materiale: Sort satinvævet silkestof.

Beskrivelse: Nakken har guldbroderi og er klippet ud af huen.

Udstillingsnr.: 115.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: ca. 1840 - 1850.

Materiale: Sort satinvævet silkestof, guldgallon.

Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Sprængning på 5 folder, stor midterblomst og mange blade, der ses kopper, pailletter og en del kantille. Fast komponeret mønster.
På issestykke guldgallon.

Udstillingsnr.: 116.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: ca. 1840 - 1850.
Materiale: Sort satinvævet silkestof, guldgallon.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Sprængning på 5 folder, stor midterblomst og mange blade, der ses kopper, pailletter og en del kantille. Fast komponeret mønster. På issestykke guldgallon.

Udstillingsnr.: 117.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1845 - 1855.
Materiale: Brunt fløjls.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Sprængning på 5 folder samt masser af blade, der ses mange kopper og kantille samt enkelte pailletter. Fast komponeret mønster. Huen er meget omsyet.

Udstillingsnr.: 118.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: ca. 1850 - 1860.
Materiale: Sort satinvævet silkestof, guldgallon.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Sprængning på 5 folder, blomster og mange blade, der ses kopper, pailletter og en del kantille. Rest fast komponeret mønster. På issestykke guldgallon.

Udstillingsnr.: 119.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1840 - 1850.
Materiale: Brunt fløjls, guldgallon.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Sprængning på 5 folder, stor midterblomst samt blomster og blade, der ses kopper, pailletter og kantille. Fast komponeret mønster. På issestykke guldgallon.

Udstillingsnr.: 120.
Hjemsted: Nordsjælland.

Tid: Ca. 1840 - 1850.
Materiale: Brunt fløjls, guldgallon.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Sprængning på 5 folder, blomster og blade, der ses kopper, pailletter og kantille. Ret fast komponeret mønster. På issestykke guldgallon.

Udstillingsnr.: 121.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: ca. 1845 - 1855.
Materiale: Sort satinvævet silkestof, guldgallon.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Sprængning på 5 folder og masser af blomster og blade. Der ses kopper, pailletter og en del kantille. Rest fast komponeret mønster.

Udstillingsnr.: 122.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1840.
Materiale: Brunt fløjls.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Sprængning på 5 folder, stor midterblomst, små blomster og masser af blade. Der ses kopper, pailletter og kantille. Fast komponeret mønster. Nakken er klippet ud af huen.

Udstillingsnr.: 123.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1835 - 1840.
Materiale: Kan ej vurderes.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Sprængning på 5 folder, midterblomst og mange blade. Der ses kopper, pailletter og kantille. Fast komponeret mønster. Huen er omsyet til taske.

Udstillingsnr.: 124.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1840 - 1850.
Materiale: Brunt fløjls.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Spræn-

ging på 5 folder, stor midterblomst, små blomster og blade. Der ses kopper, pailletter og kantille. Fast komponeret mønster.

Udstillingsnr.: 125.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: ca. 1840.
Materiale: Brunt fløjl.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Sprængning på 5 folder, stor midterblomst samt små blomster og mange blade, der ses kopper, pailletter og meget lidt kantille. Meget fast komponeret mønster.
Der er kun nakken tilbage af denne hue.

Udstillingsnr.: 126.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1840.
Materiale: Brunt fløjl.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Sprængning på 5 folder, små blomster og mange blade, der ses kopper, pailletter og kantille. Fast komponeret mønster.
Der er kun nakken tilbage af denne hue.

Udstillingsnr.: 127.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1850.
Materiale: Brunt fløjl.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Sprængning på 5 folder og en del blade, der ses kantille og enkelte pailletter og kopper. Ret fast komponeret mønster.

Udstillingsnr.: 128.
Hjemsted: Tisvilde.
Tid: Ca. 1840.
Materiale: Brunt fløjl, brunt silkebånd.
Beskrivelse: Nakken har sølvbroderi. Sprængning på 5 folder og rigtig mange blade, der ses enkelte kopper, pailletter og kantille. Fast komponeret mønster. På issestykket brunt silkebånd.
Bemærkninger: Se foto.

Udstillingsnr.: 129.
Hjemsted: Hillerød.
Tid: Ca. 1840.
Materiale: Brunt fløjl.
Beskrivelse: Nakken har sølvbroderi. Sprængning på 5 folder, stor midterblomst samt små blomster og blade. der ses kopper, pailletter og kantille. Fast komponeret mønster.
Huen har fået nye bånd og issestykke.

Udstillingsnr.: 130.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1840 - 1850.
Materiale: Brunt fløjl, laksefarvede silkebånd,
Beskrivelse: Nakken har sølvbroderi. Fast komponeret mønster. På issestykke laksefarvede silkebånd.

Udstillingsnr.: 131.
Hjemsted: Skuldelev.
Tid: Ca. 1840.
Materiale: Brunt fløjl.
Beskrivelse: Nakken har sølvbroderi. Fast komponeret mønster.

Udstillingsnr.: 132.
Hjemsted: Helsingør.
Tid: Ca. 1840 - 1850.
Materiale: Sort satinvævet silkestof, laksefarvede silkebånd, guldgallon.
Beskrivelse: Nakken har sølvbroderi. Sprængning på 5 folder, blomster og blade, der ses en del kantille samt kopper og pailletter. Rest fast komponeret mønster. På issestykke guldgallon og laksefarvede hagebånd.

Udstillingsnr.: 133.
Hjemsted: Harløse.
Tid: Ca. 1840 - 1850.
Materiale: Sort fløjl, guldgallon.
Beskrivelse: Nakken har metalbroderi. Sprængning på 5 folder, stor midterblomst og mange blade, der ses kopper, pailletter og kantil-

le. Fast komponeret mønster. På issestykke guldgallon. Huen er omsyet og der er tilkommet nye bånd.

Udstillingsnr.: 134.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1840.
Materiale: Kan ikke vurderes.
Beskrivelse: Nakken har sølvbroderi. Sprængning på 5 folder, stor midterblomst samt små blomster og mange blade, der ses kopper, pailletter og kantille. Fast komponeret mønster.
Huen er nu syet til taske.

Udstillingnr.: 135.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1840 - 1850.
Materiale: Brunt fløjle.
Beskrivelse: Nakken har sølvbroderi. Sprængning på 5 folder samt små blomster og blade, der ses kopper, pailletter og kantille. Fast komponeret mønster.
Der er kun nakken tilbage af huen.

Udstillingsnr.: 136.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1840.
Materiale: Brunt fløjle, guldgallon.
Beskrivelse: Nakken har metalbroderi. Sprængning på 5 folder, stor midterblomst samt mange små blomster og blade, der ses kantille og kopper. Fast komponeret mønster. På issestykke guldgallon.

Udstillingsnr.: 137.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1840 - 1850.
Materiale: Sort satinvævet silkestof.
Beskrivelse: Nakken har metalbroderi. Sprængning på 5 folder og mange blade, der ses kopper, pailletter og kantille. Fast komponeret mønster.

Udstillingsnr.: 138.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1840.
Materiale: Brunt fløjle.
Beskrivelse: Nakken har sølvbroderi. Sprængning på 5 folder, stor midterblomst samt masser af blade, der ses mange kopper og ganske lidt kantille. Fast komponeret mønster.

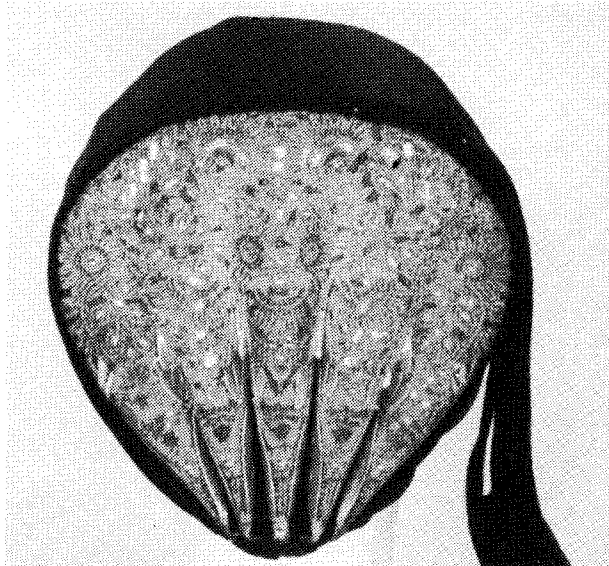
Udstillingsnr.: 139.
Hjemsted: Hyldekærgård Ørby.
Tid: Ca. 1840 - 1850.
Materiale: Brunt fløjle, sorte satinvævede silkebånd.
Beskrivelse: Nakken har sølvbroderi. Sprængning på 5 folder, stor midterblomst, små blomster og blade. Der ses kopper, pailletter og kantillesyning. Fast komponeret mønster. Issestykke har sorte satinvævede silkebånd. I fokanten sidder lin med strikket blonde.

Udstillingsnr.: 140.
Hjemsted: Uvis.
Tid: Ca. 1840 - 1850.
Materiale: Brunt fløjle.
Beskrivelse: Nakken har sølvbroderi. Sprængning på 5 folder og blade og mange kopper. Fast komponeret mønster.
Huen er meget omsyet.

GRUPPE 3

Udstillingenr.: 141.
Hjemsted: Hyldekærgård Ørby.
Tid: Ca. 1840 - 1850.
Materiale: Sort satinvævet silke og sorte silkebånd. Foer af sort glittet lærred.
Beskrivelse: Nakken har sølvbroderi. Sprængning på en del af de 5 folder samt enkelte små blade og blomster. Kopper, pailletter og meget kantillesyning. Løst komponeret mønster. Issestykke har sorte silkebånd.

Udstillingsnr.: 142.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: 1850 - 1870.
Materiale: Sort satinvævet silkestof, guldgallon.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Kantillesyning og enkelte kopper og pailletter. Meget løst komponeret mønster. På issestykket guldgallon.

Huetype i gruppe 3, ej udstillet.

Udstillingsnr.: 143.
Hjemsted: St. Rørbæk.
Tid: 1860 - 1880.
Materiale: Sort satinvævet silkestof, guldgallon, knipling.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Kantillesyning, og enkelte kopper og pailletter. Meget løst komponeret mønster. På issestykke guldgallon. I huen sidder lin med knipling.

Udstillingsnr.: 144.
Hjemsted: Ølsted.
Tid: Ca. 1850 - 1860.
Materiale: Brunt fløjl, guldgallon.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Sprængning på 5 folder og enkelte blade. Kantillesyning på 5 folder og ud over hele nakken, der ses enkelte kopper og pailletter. Løst komponeret mønster. På issestykke guldgallon.

Udstillingsnr.: 145.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1860 - 1880.
Materiale: Sort satinvævet silkestof.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Sprængning på 5 folder og enkelte blade. Kantillesyning på 5 folder og ude over hele nakken, der ses enkelte kopper og pailletter. Meget løst komponeret mønster.

Udstillingsnr.: 146.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: 1850 - 1860.
Materiale: Sort satinvævet silkestof.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Sprængning på 5 folder samt blomster og blade og en del kantillesyning, der ses mange kopper og pailletter. Løst komponeret mønster. Der er kun nakken tilbage.

Udstillingsnr.: 147.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: 1850 - 1860.
Materiale: Sort satinvævet silkestof, guldgallon.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Sprængning på 5 folder og enkelte blade samt en del kantillesyning, der ses kopper, agern og pailletter. Løst komponeret mønster. På issestykke guldgallon.

Udstillingsnr.: 148.
Hjemsted: Melby.

Tid: Ca. 1850 - 1860.
Materiale: Sort satinvævet silkestof, guld-
gallon.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Løst
komponeret mønster.

Udstillingsnr.: 149
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1860 - 1880.
Materiale: Sort satinvævet silkestof, guld-
gallon.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi.
Kantillesyning samt ganske få kopper og pail-
letter. Meget løst komponeret mønster. På
issestykke guldgallon.

Udstillingsnr.: 150.
Hjemsted: Karlebo.
Tid: Ca. 1850 - 1870.
Materiale: Sort satinvævet silkestof, hind-
bærrøde satinvævede silkebånd, strikket blon-
de.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Lidt
sprængning på 5 folder og meget kantillesy-
ning, der ses enkelte pailletter. Løst kompo-
neret mønster. På issestykke hindbærrøde 7
cm. brede satinvævede silkebånd, overbinde-
bånd af samme kvalitet. I huen sidder lin med
strikket blonde.

Udstillingsnr.: 151.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: 1850 - 1860.
Materiale: Sort satinvævet silkestof.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Spræng-
ning på 5 folder, enkelte blade og meget kan-
tillesyning, der ses kopper, agern og
pailletter. Løst komponeret mønster.
Huen er omsyet og påsat nye bånd.

Udstillingsnr.: 152.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: 1860 - 1870.
Materiale: Sort satinvævet silkestof.

Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Lidt
sprængning på nederste del af 5 folder og me-
get kantillesyning, der ses
enkelte kopper, agern og pailletter. Løst
komponeret mønster.

Udstillingsnr.: 153.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: 1860 - 1880.
Materiale: Sort satinvævet silkestof, guld-
gallon.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi.
Kantillesyning hvor der ses kopper, agern og
pailletter i. På issestykke guldgallon.

Udstillingsnr.: 154.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: 1860 - 1880.
Materiale: Sort satinvævet silkestof, guld-
gallon.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Kantill-
syning hvor der ses kopper, agern og paille-
ter i. På issestykke guldgallon.

Udstillingsnr.: 155.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: 1850 - 1860.
Materiale: Sort satinvævet silkestof, guld-
gallon.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Spræng-
ning på nederste del af 5 folder samt enkelte
blomster og blade. En del kantillesyning med
kopper, agern og pailletter i. Løst kompo-
neret mønster. På issestykke guldgallon.

Udstillingsnr.: 156.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: 1860 - 1870.
Materiale: Sort satinvævet silkestof, sorte
satinvævede silkebånd.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi.
Kantillesyning med kopper og pailletter i,
enkelte blade med sprængning. Meget løst kom-
poneret mønster. På issestykke sorte satinvæ-

vede silkebånd.

Udstillingsnr.: 157.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: 1850 - 1860.
Materiale: Brunt fløjlsorte silkebånd.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Sprængning på 5 folder og enkelte blomster og blade. Meget kantillesyning med enkelte kopper og pailletter i. På issestykke sorte silkebånd.
Guldbroderiet er forsøgt pudset.

Udstillingsnr.: 158.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: 1850 - 1860.
Materiale: Sort satinvævet silkestof, sorte silkebånd.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Sprængning på 5 folder og enkelte blade, kantillesyning med kopper, pailletter og agern i. Løst komponeret mønster. På issestykke sorte silkebånd.

Udstillingsnr.: 159.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: 1860 - 1880.
Materiale: Sort satinvævet silkestof, guldgallon.
Beskrivelse: Nakken har guldbroderi. Sprængning på 5 folder og meget kantillesyning med kopper, agern og pailletter i. Meget løst komponeret mønster. På issestykke guldgallon.

Udstillingsnr.: 160.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: 1850 - 1860.
Materiale: Sort satinvævet silkestof.
Beskrivelse: Nakken har sølvbroderi. Sprængning på 5 folder og enkelte blade. Meget kantillesyning med kopper, agern og pailletter. Løst komponeret mønster.

ISSETYKKER TIL OVENSTÅENDE HUER

Udstillingsnr.: 161.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: ca. 1850 - 1880.
Materiale: Sort satinvævet silkestof, foer af gråt bomuldslerred, sorte satinsilkebånd, bomuldsvat.
Beskrivelse: Issestykke med påsætning af 7 cm. brede sorte silkebånd langs forkant og sider. Polstring med bomuldsvat, foer af gråt bomuldslerred. Spor af bindebåndler.

Udstillingsnr.: 162.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1850 - 1880.
Materiale: Sort satinvævet silkestof, foer af gråt bomuldslerred, sorte satinsilkebånd, bomuldsvat.
Beskrivelse: Issestykke med påsætning af 7 cm. brede sorte satinsilkebånd langs forkant og sider. Polstring med bomuldsvat, foer i gråt bomuldslerred. Spor af bindebåndler.

De to næste udstillingsnr. er typemæssigt som de 5-foldede huer, men er syet i mønstret silkestof.

Udstillingsnr.: 163.
Hjemsted: Hyldekærgård Ørby.
Tid: Ca. 1860.
Materiale: Brunt silkestof med sort mønster. Hindbærrøde satinvævede silkebånd.
Beskrivelse: Puldhue med stiv 5-foldet nakke. Issestykke med lidt polstring og påsat røde silkebånd, samme type bånd brugt til hagebånd.

Udstillingsnr.: 164.
Hjemsted: Nellerød.
Tid: Ca. 1860 til op i 1900.
Ejer født i 1846, død i 1926.
Materiale: Halvsilke med sort bund og rosa blad- og rankemønster. Mørkviolette silke-

bånd. Foer i fint bomuldslærred.
 Beskrivelse: Puldhue med stiv 5-foldet nakke,
 ingen polsting i issestykke, men påsat 7 cm.
 brede mørkviolette silkebånd.
 Bemærkninger: Se foto.

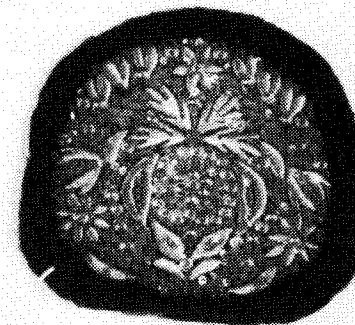
Hue udstillingsnr. 164.

PULDHUER MED CIRKELRUNDT METALBRODERI.

Puldhuer i fløjl med cirkelrundt metalbroderi
 på nakken, som har har løbegang fornedden med
 snor igennem. Issestykket kan være påsat sil-
 kebånd, men ses dog også uden.

Anders Uhrskov beretter: "...en kilde, fru
 Larsen født i 1854, fortæller at hendes bed-
 stemor, født i 1809, gik med rund hue og
 korsklæde. Samme kilde beretter om håret, at

det blev rullet sammen og puttet op under
 huen, hvis man havde svært hår solgte man
 det, da det var umuligt at have under huen.
 Man brugte strygebånd som gik uden om håret
 og blev bundet fast med bændler oppe på
 hovedet..."

Nakkebroderi på puldhue udstillingsnr. 165.

Udstillingsnr.: 165.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1830 - 1850.
Materiale: Brunt fløjl.
Beskrivelse: Del af nakke med cirkelrundt
 guldbroderi. Sprængning på blade, kantillesy-
 ning med kopper og pailletter.
 Det er kun det guldbroderede stykke som er
 bevaret.
 Bemærkninger: Se foto.

Udstillingsnr.: 166.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1820 - 1840.
Materiale: Brunt fløjl, foer af blå/hvid
 stribet bomuldslærred.
Beskrivelse: Huenakke med cirkelrundt guld-
 broderi. Sprængning på stor midterblomst samt
 små blomster og blade. Enkelte kopper og

pailletter samt ranker med kantille.
Nakken har spor af løbegang forneden, issestykke mangler.

Udstillingsnr.: 167.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1830 - 1850.
Materiale: Kan ej vurderes.
Beskrivelse: Del af nakke med cirkelrundt guldbroderi som nu indgår i taske.

Udstillingsnr.: 168.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1830 - 1850.
Materiale: Sort fløj1.
Beskrivelse: Puldhue med cirkelrundt sølvbroderi på nakken og løbegang forneden. Sprængning på blade samt kantillesyning med kopper og pailletter.
Bemærkninger: Huen har nu nye bomuldbånd på issestykket.

Puldhuer med foldetnakke.

Puldhuer med foldet nakke kan have indlæg af papir i nakken, men forekommer dog ikke så massivt stive som de 5-foldede huer.
Af materialer ses mønstervævet silkestof, silkebånd, halvsilke og trykt kattun. Der er ensfarvede silkebånd på issestykket langs forkanten og i siderne, altid i blålige eller rødlige nuancer.

Udstillingsnr.: 169.
Hjemsted: Egholm, Annisse.
Tid: 1820 - 1840.
Materiale: Halvsilke med vissengrøn bund og pletter i rosa/blå samt smal gul stribe. Foer af grov blårlærred, 7 cm. brede silkebånd.
Beskrivelse: Puldhue med 5-foldet nakke med indlæg af papir, snoet snor igennem folder. Issestykke nu påsat røde silkebånd, under dette ses det oprindelige klart blå silkebånd.

Udstillingsnr.: 170.
Hjemsted: Esrum.
Tid: 1790 - 1810.
Materiale: Trykt kattun med brun bund og blomstermønster (samme stoftype som ses brugt til kåber). Foer af blårlærred.
Beskrivelse: Puldhue med foldet nakke. Blå silkebånd på issestykke.

Udstillingsnr.: 171.
Hjemsted: Hyldekærgård Ørby.
Tid: 1790 - 1820.
Materiale: Brocherede silkebånd.
Beskrivelse: Puldhue med foldet nakke i brocherede silkebånd. Issestykke med silkebånd.

PULDHUE HVOR NAKKEN HAR LØBEGANG FORNEDEN.

Udstillingsnr.: 172.
Hjemsted: Holløsegård, Vejby.
Tid: Ca. 1810 - 1830.
Materiale: Rød bomuld, foer er lærred.
Beskrivelse: Puldhue med løbegang forneden af nakken.

GALLONER.

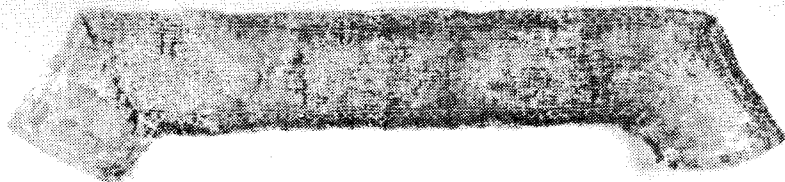
Galloner er vævede bånd som bruges på huens issestykke.

Anders Uhrskov beretter: "...bryllupsaftenen blev bruden klædt om og fik hvergarnskjole på og istedet for flettetøj et hue med gallon..."

Udstillingsnr.: 174.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid:
Materiale: Guld- og hørtråd.
Beskrivelse: 7 cm. bredt vævet guldbånd (gallon).

Udstillingsnr.: 175.
Hjemsted: Nordsjælland.

Tid:
Materiale: Guld- og hørtråd.
Beskrivelse: 7 cm. bredt vævet guldbånd (gallon).

Eksempel på gallon og silkebånd.

Udstillingsnr.: 176.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid:
Materiale: Guld- og hørtråd.
Beskrivelse: 7 cm. bredt vævet bånd (gallon).

SILKEBÅND.

Silkebånd er prikken over i-et på tøjet, som eksempler nævnes nattrøje, bul og ikke at forglemme huerne.

Anders Uhrskov beretter: "...på huen var der silkebånd, der skulle gerne en otte alen til, men det var forskelligt, nogen har haft det bedre og nogen dårligere, og så har de måttet indrette sig derefter. Til nakkebåndene anvendtes 4-5 alen og til hagebånd 3 alen. Det ældste er, at nakkebåndene hang i sløjfe, men

da hang hagebåndene også i sløjfe. De brede røde bånd, som manufakturhandler L.R.Villnerup, Hillerød, endnu mindes at have solgt, kaldes dronningebånd.."

Udstillingsnr.: 177.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid:
Materiale:
Beskrivelse: Blå silkebånd med røde blomster og grønne blade.

Udstillingsnr.: 178.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Ca. 1830 og opefter.
Materiale:
Beskrivelse: Ensfarvede, laksefarvede silkebånd. Har været brugt som overbindebånd.

Udstillingsnr.: 179.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: Begyndelsen af 1800-årene
Materiale:
Beskrivelse: Lyserøde damaskvævede silkebånd.

Udstillingsnr.: 180.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid:
Materiale:
Beskrivelse: Flødefarvede ternede silkebånd.

Udstillingsnr.: 181.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid:
Materiale:
Beskrivelse: Ternede silkebånd i rød og flødefarvet.

Udstillingsnr.: 182.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid:
Materiale:
Beskrivelse: Flødefarvet silke med brocherede

grønne blomster. Båndet har brune kanter med picot'er.

Udstillingsnr.: 183.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid:

Materiale: Sort silke.
Beskrivelse: Båndet er syet, så det danner læg under hagen. har været sat på huen, så sløjfen hang ned langs den ene kind.

Udstillingsnr.: 184.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid:

Materiale:
Beskrivelse: Laksefarvet silkebånd.

Udstillingsnr.: 185.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid:

Materiale:
Beskrivelse: Silkebånd. Farverne aubergine og sort danner et slynget mønster.

Udstillingsnr.: 186.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid:

Materiale: Silkebånd i farverne lyserød, råhvid og sort.
Beskrivelse: Båndet er delt på langs med tern i den ene side og bladmønster i den anden.

Udstillingsnr.: 187.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: 1830 og opefter.

Materiale:
Beskrivelse: Rulle med "Dronningebånd".

HÆTTER/OVERHUER.

Hætter blev brugt til at tage over sin fine hue, når man skulle ud som en slags overtøj. Hætten består af et stykke kvadratisk silkestof påsat blonde på 2 eller 4 sider. Den

foldes over et rektangulært papstykke til et trekantet tørlæde. På undersiden, lige uden for papskabelonen, ses ofte syes bandler i til at binde under hagen og om nakken ved huens underste kant.

Anders Uhrskov beretter: "...når kvinden var ude havde hun en hætte over huen, hvilken består af et stykke hattedepapir, et stykke karton, der bøjes om i en halvcylinder, og uden om det er der et firkantet blomstret silketørklæde med blondkant, sammenlagt i en trekant, så det ene hjørne hænger ned i nakken, mens de to andre bindes under hagen...."

Udstillingsnr.: 190.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: 1850 - 1880.
Materiale: Brunt damaskvævet silkestof, brun maskinvævet blonde og pap.
Beskrivelse: Som generel beskrivelse i forord.

Udstillingsnr.: 191.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: 1850 - 1880.
Materiale: Sort damaskvævet silkestof med gråligt mønster, sort maskinvævet blonde, foer af stivet lærred.
Beskrivelse: Som generel beskrivelse i forord.

Udstillingsnr.: 192.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: 1850 - 1880.
Materiale: Sort mønstervævet silkestof, sort maskinvævet blonde, pap.
Beskrivelse: Som generel beskrivelse i forord.

Udstillingsnr.: 193.
Hjemsted: Nordsjælland.
Tid: 1850 - 1880.
Materiale: Sort mønstervævet silkestof med

råhvide/grålige blomster, råhvid/grålig maskinvævet blonde.

Beskrivelse: Som generel beskrivelse i forord. I denne hætte er der ikke bevaret pap, men der ses spor af tidligere påsyning.

Udstillingsnr.: 194.

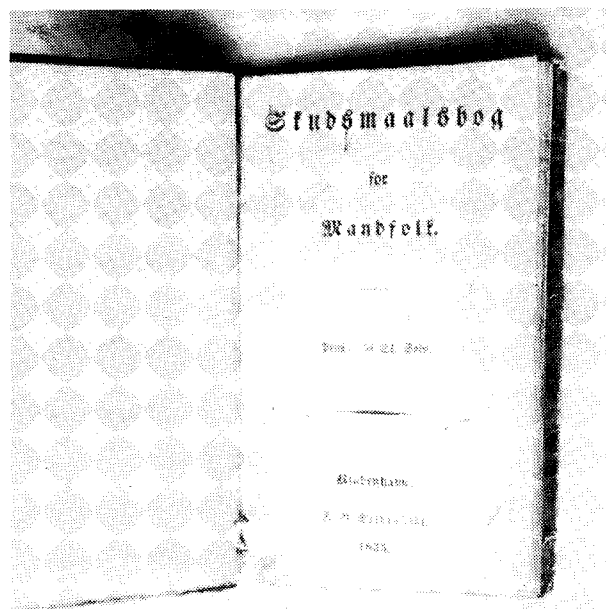
Hjemsted: Nordsjælland.

Tid: 1850 - 1880.

Materiale: Brunt damaskvævet silkestof, brun maskinvævet blonde, pap.

Beskrivelse: Som generel beskrivelse i forord, denne har blonde på 2 sider.

SKUDSMÅLSBØGER.

Skudsmålsbog udstillingsnr. 195.

Udstillingsnr: 195.

Hjemsted: Alsønderup.

Tid: 1835 - 1849.

Beskrivelse: Skudsmålsbog for mandfolk: Niels Jørgensen.

Lille bog med kartonomslag indeholdende lovgivning omkring skudsmål samt indføring af skudsmål fra 1835 til 1849.

Bemærkninger: Se foto.

Udstillingsnr.: 196.

Hjemsted: Lyngby sogn.

Tid: 1838 - 1863.

Beskrivelse: Kopi af skudsmålsbog for mandfolk Niels Larsen.

Udstillingsnr.: 197.

Hjemsted: Tulstrup.

Tid: 1860 - 1884.

Beskrivelse: Kopi af skudsmålsbog for Ane Larsdatter.

Udstillingsnr: 198.

Kopi af forordning angående overdådigheds indskrænkning i bondestanden i Danmark og Norge 1783.

**UDSTILLINGEN ARRANGERET AF:
LANDSFORENINGEN DANSKE FOLKEDANSERE.**

Katalogtekst: Inger Hald Nielsen.
Anna-Margrethe Jonsson.

Foto: Jørn Nødskov.

LITTERATUR:

Joachim Junge 1798: Den Nordsjællandske Land-
almues karakter, skikke, meninger og sprog.

Molbech 1839: Morskabslæsning for den danske
almue. Nr. 24, fredag den 23. august 1839.

Anders Uhrskov 1924: Dagligt liv.

Birkerød bibliotek store sal 1.Juli 1996 til
13 Juli 1996.